

Broumov 2028⁺

duben 2025

Vstupní výzkumná zpráva

**Rozvoj aktivního občanství ve venkovských oblastech
skrze inovativní přístupy lokálních zaměstnavatelů**

Zprávu vypracovali: Kateřina Vyhnánková, Petr Osoba, Anna Smékalová, Marek
Mencl a Pavla Jenková

Grafická úprava: Kristýna Kvapilová

Projekt “Rozvoj aktivního občanství ve venkovských oblastech
skrze inovativní přístupy lokálních zaměstnavatelů” je financován
z ESF prostřednictvím OPZ+ a ze státního rozpočtu ČR.

**Financováno
Evropskou unií**

Úvodní informace o projektu

Broumovsko se potýká s nízkou mírou občanské angažovanosti a ztrátou mezilidské solidarity, což negativně ovlivňuje sociální vazby. K tomuto stavu přispívají historické události, které narušily místní komunity, a současné trendy, jako je rostoucí individualismus a uzavírání se do soukromí. Projekt **Rozvoj aktivního občanství ve venkovských oblastech skrze inovativní přístupy lokálních zaměstnavatelů** na tyto tendence reaguje a jeho záměrem je zvýšit počet dlouhodobě aktivních občanů, a tak oživit místní komunitu. Klíčová se jeví spolupráce s lokálními zaměstnavateli, kteří mohou pomoci vytvořit podmínky pro zvýšení počtu aktivních občanů/nek z řad zaměstnanců/kyň. Projekt přinese nejen konkrétní aktivity zaměřené na komunitní zapojení, ale i dlouhodobé změny v myšlení místních zaměstnavatelů a zaměstnanců o významu péče a občanské angažovanosti. Tento model může zvýšit atraktivitu Broumovska zejména pro mladší generaci zaměstnanců a podpořit pozitivní image regionu.

O tomto textu / Úvod

Vstupní analýza slouží projektovému týmu a dalším zájemcům pro základní orientaci v regionu a v řešeném problému. Vzhledem k tématu je vše rámováno systémem lokální ekonomiky. Analýza nemá ambici být vědeckou statí, ale spíše čtivým a srozumitelným vstupem do problému. Skládá se ze dvou hlavních částí. První část zpracovaná formou desk research shrnuje dostupná data, která se týkají regionu samotného a jeho základních charakteristik. Druhá část přináší konkrétní zjištění z řady individuálních a skupinových rozhovorů, focus groups a zjišťování v terénu, které ve vstupní (empatické) fázi projektu vykonali členové projektového týmu.

Úvodní informace o projektu

Zájmové území projektu tvoří celkem 22 obcí Broumovska. Správně se nejedná o jednotný region, i když dříve (do roku 1960) patřily všechny obce do okresu Broumov a po reformě všechny přešly do okresu Náchod. Tam patří dodnes, ale se ztrátou správních funkcí okresů na počátku 21. stol. se jedná již pouze o pojítko formální. Všechny obce leží v Královéhradeckém kraji.

Celkem 14 obcí „malého“ Broumovska (Adršpach, Božanov, Broumov, Hejtmánkovice, Heřmánkovice, Hynčice, Jetřichov, Křinice, Martínkovice, Meziměstí, Otovice, Šonov, Teplice nad Metují a Vernéřovice) patří do správního obvodu obce s rozšířenou působností (ORP) Broumov a jsou sdružené ve Společenství obcí Broumovsko^[1]. Na zcela totožném území působí také místní akční skupina (MAS) Broumovsko+.

Obce Policka (Bezděkov nad Metují, Bukovice, Česká Metuje, Machov, Police nad Metují, Suchý Důl, Velké Petrovice a Žďár nad Metují) spadají do ORP Náchod. Všechny jsou sdružené v Dobrovolném svazku obcí (DSO) Policka a jejich území patří do působnosti MAS Stolové hory (území této místní akční skupiny je plošně větší, pokračuje až k Náchodu).

Obrázek 1: Broumovsko – zájmové území projektu: "malé" Broumovsko tmavě, Policko světle

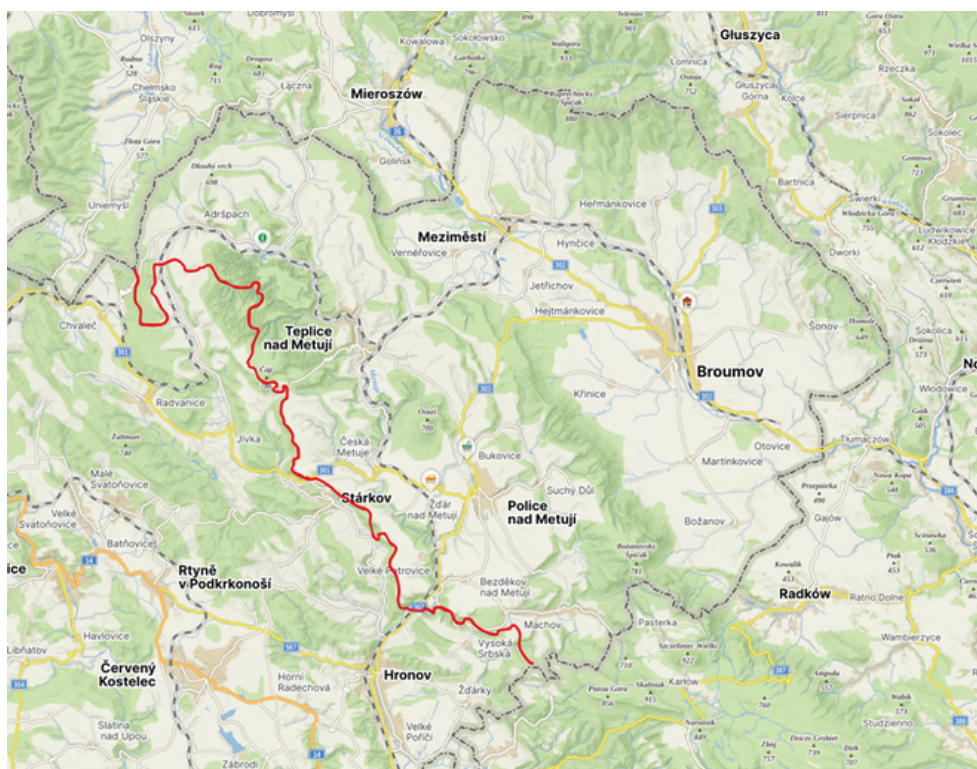

Zdroj: vlastní zpracování

[1] Společenství obcí Broumovsko vzniklo v roce 2024 transformací z Dobrovolného svazku obcí (DSO) Broumovsko. Obce Broumovska tak jako první v Královéhradeckém kraji využily tuto novou zákonnou možnost.

Broumovsko leží v severovýchodních Čechách, na hranicích s Polskem. Území regionu má charakter výběžku, hranice s Polskem je delší než hranice s českým vnitrozemím. Mezi oběma definovanými částmi je ale rozdíl – u „malého“ Broumovska se katastr devíti obcí ze čtrnácti přímo dotýká státní hranice, u Policka leží přímo na hranicích pouze obec Machov. Excentrická poloha se odráží na horší časové dostupnosti vyšších center osídlení. Náchod je z Broumova vzdálen cca 35 minut jízdy automobilem, Hradec Králové 1 hodinu 15 minut a Praha 2 hodiny 15 minut, z Police nad Metují jsou jízdní doby do všech těchto měst o 15 minut kratší.

Obrázek 2 Broumovsko – zeměpisná mapa (červeně hranice námi vymezeného regionu vůči vnitrozemí)

Zdroj: vlastní zpracování, podklad Mapy.cz

Přes naznačené rozdíly ale existuje mezi obcemi „malého“ Broumovska a Policka celá řada pojittek. Celé zájmové území je součástí Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Broumovsko. Existence CHKO garantuje vyšší stupeň ochrany přírody v oblasti, představuje též ale určitá systémová omezení, např. v oblasti stavebnictví či developmentu, a tím ovlivňuje i ekonomickou situaci regionu. Správa CHKO Broumovsko sídlí v Polici nad Metují. Destinační management v oblasti celého zájmového území vykonává Společnost pro destinační management Broumovska (SDMB) se sídlem v Broumově. Celé zájmové území je také zájmovým územím Strategické rady regionu Broumovsko, společnosti, která má za cíl koordinovat rozvojové zájmy veřejného i soukromého sektoru.

Region je dlouhodobě depopulační (podrobněji viz níže) a prognóza dalšího vývoje není optimistická. Ve srovnání s ostatními částmi Královéhradeckého kraje vykazuje „malé“ Broumovsko dlouhodobě vyšší nezaměstnanost (více viz také dá-

le), na Policku je situace příznivější. Tento rozdíl má samozřejmě celou řadu příčinných souvislostí. Jedna z hlavních příčin, která se ve svých důsledcích na různých socioekonomických ukazatelích projevuje dodnes, se odehrála již v první polovině 20. století. „Malé“ Broumovsko bylo regionem, který byl naprosto většinově osídlen německy mluvícím obyvatelstvem. Po 2. světové válce došlo k odsunu těchto původních obyvatel a celý region „malého“ Broumovska byl nově osidlován. Naopak oblast Policka byla vždy osídlena většinově česky mluvícím obyvatelstvem, proto zde k této poválečné výměně nedošlo. Tento rozdíl mezi oblastí tzv. Sudet a zbylým územím Česka je popsán v celé řadě historických, geografických či sociologických prací.

Celková rozloha regionu Broumovska je necelých 348,06 km², přičemž „malé“ Broumovsko je třikrát větší než Policko. Rozlohou největší je město Teplice nad Metují, nejmenší je obec Bukovice těsně následována Hynčicemi. Nejvíce obyvatel žije v Broumově, nejméně v Hynčicích. Podrobné údaje za jednotlivé obce nabízí následující tabulka. Počet obyvatel v území má dlouhodobě klesající trend. Od roku 2000 došlo k úbytku víc než jednoho tisíce obyvatel za 10 let.

Tabulka 1 Přehled obcí v zájmovém území projektu

Obec	Rozloha (v km ²)	Počet obyvatel (k 1. 1. 2024)
Adršpach	19,72	493
Božanov	19,21	389
Broumov	22,26	7 166
Hejtmánkovice	13,03	578
Heřmánkovice	19,93	468
Hynčice	2,9	182
Jetřichov	9,25	443
Křinice	16,47	437
Martínkovice	14,16	524
Meziměstí	25,72	2 333
Otovice	10,59	335
Šonov	20,74	295
Teplice nad Metují	56,05	1 713
Vernéřovice	9,4	317
„malé Broumovsko“	259,43	15 673
Bezděkov nad Metují	5,17	621
Bukovice	2,43	383
Česká Metuje	9,7	295
Machov	19,39	1 057
Police nad Metují	24,41	4 150
Suchý Důl	13,28	400
Velké Petrovice	6,09	414
Žďár nad Metují	8,16	653
<u>Policko</u>	88,63	7 973
BROUMOVSKO CELKEM	348,06	23 646

Zdroj: Počty obyvatel dle evidence ČSÚ

Z hlediska počtu obyvatel je negativní i výhled dalšího vývoje. Dle demografické prognózy z roku 2019^[2] bude v ORP Broumov počet obyvatel neustále klesat, v roce 2033 by zde mělo žít dle střední varianty odhadnutého vývoje lehce přes 13 tis. obyvatel, v roce 2043 už pouze 11 tis. Ruku v ruce s tím bude populace regionu výrazně stárnout, lidé v seniorském věku budou tvořit stále vyšší podíl zdejších obyvatel – jedná se o jedinou skupinu, která bude do roku 2040 početně růst. Navíc se bude proměňovat i uvnitř, neboť s předpokládaným zvyšováním věku dožití v ní bude neustále stoupat počet seniorů ve skupinách 75+ a 85+. V ORP Náchod (kam spadá Policko) není celkový predikovaný vývoj tak negativní, ale právě polická část ORP vykazuje v tomto ohledu horší statistiky než zbytek ORP.

Regionální kontext lokální ekonomiky

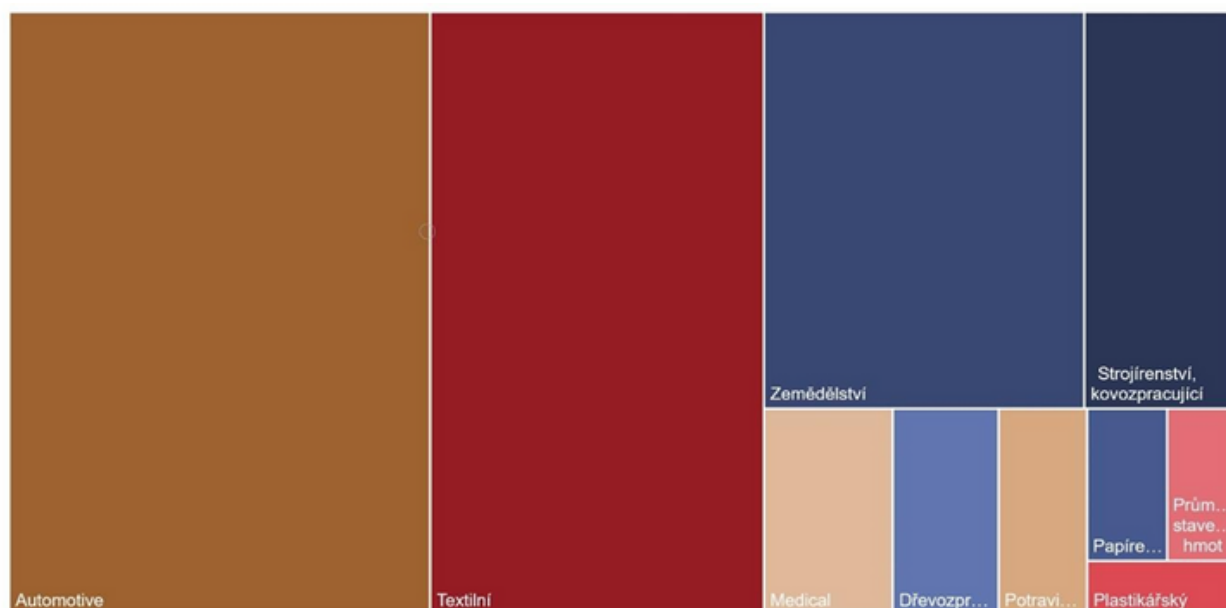
Broumovsko je venkovským zemědělsko-průmyslovým regionem, čemuž odpovídá i charakter krajiny a sídel. Centrem oblasti je historické město Broumov, které je obklopené skupinou vsí lánového typu. Broumov byl vždy správním centrem regionu, zatímco Police nad Metují byla historicky více zaměřena na obchod – větší a významnější trhy se konaly právě zde. Vsi v okolí Police nemají, i vzhledem k morfologii krajiny, lánový charakter tak jako vsi „malého“ Broumovska. Broumov se stal historicky také průmyslovým centrem regionu. Větší průmyslové areály vznikly ale i v dalších obcích Broumovska, zejména tam, kam dosáhla v 19. století železnice.

Hospodářská charakteristika Broumovska

Celkový obraz Broumovska velmi dobře ilustruje následující graf. Dle počtu pracovních míst dominují na Broumovsku v primárním a sekundárním sektoru tři odvětví zpracovatelského průmyslu – automobilový, textilní a strojírenský průmysl, společně se zemědělstvím. Graf je sice pouze za „malé“ Broumovsko (za Policko takováto sumární data nejsou k dispozici), ale lze velmi dobře odvodit, že zařazením Policka by v grafu kromě posílení podílu automobilového průmyslu nedošlo k výrazným změnám. Dále jsou proto popsána hlavně tato tři dominantní odvětví. Po průmyslu je stručně popsána též situace v zemědělství, které s podílem pracovních míst přesahujícím 10 % tvoří také významný segment. Opomenuta nemůže být ale ani oblast služeb, které tvoří ve vyspělých ekonomikách nyní již dominantní sektor a jejich význam stoupá i v periferních regionech typu Broumovska.

[2] https://ciri.blob.core.windows.net/cms/ContentItems/1843_01843/DQKSpd/demograficka-prognoza-orp-khk-rijen-2019.pdf

Obrázek 3 Skladba oborů hospodářství dle počtu pracovních míst na "malém" Broumovsku (k roku 2021)

Zdroj: Převzato od CzechInvest KHK

Průmysl

Broumovsko je historicky oblastí tradiční průmyslové výroby, předprůmyslová výroba textilu zde začala již ve 13. století. Během 19. století začaly zanikat zdejší textilní manufaktury a postupně jejich roli převzala tovární výroba – první továrnou byla mechanická tkalcovna Benedikta Schrolla otevřená v roce 1856 v Broumově-Olivětíně. V regionu vyrostla celá řada textilních továren a **textilní průmysl** tak velmi významně formoval podobu regionu. První továrnou v Polici nad Metují byla přádelna bavlny otevřená místním podnikatelem Vilémem Pellym v roce 1895, tedy téměř o čtyřicet let později než v Broumově.

Na přelomu 19. a 20. století bylo město Broumov a okolí jedním z nejvýznamnějších center textilní výroby v celém Rakousku-Uhersku. Kromě tradičního lnu se v regionu zpracovávala také bavlna a textilní průmysl byl zastoupen celým řetězcem od primárního zpracování suroviny až po výrobu finálních textilních výrobků určených pro spotřebitele. Mezi dvěma světovými válkami bylo textilní odvětví, stejně jako další odvětví lehkého spotřebního průmyslu, výrazně postiženo v rámci hospodářské krize. Již tehdy se na Broumovsku uzavřely první textilní továrny.

Dalším zásahem pro tradiční textilní průmysl bylo období po 2. světové válce, kdy z „malého“ Broumovska bylo odsunuto původní německy mluvící obyvatelstvo. Spolu s ním mnohdy odešlo také potřebné know-how a nový rozjezd odvětví proto nebyl jednoduchý. Menší textilní továrny se v souladu s poválečným vývojem centralizovaly do velkých národních podniků.

Na Broumovsku se tak postupně během let stala největším textilním podnikem VEBA, která měla své továrny v řadě zdejších měst a obcí (Broumov, Meziměstí, Martínkovice, Police nad Metují či Machov). Přesto v regionu působily i další textilní podniky – jednalo se však o jednotlivé továrny dalších velkých textilních podniků, které měly řídicí centrály mimo region (např. TEXLEN Trutnov či Čemolen Humpolec se závody v Teplicích nad Metují, České Metuji či Žďáru nad Metují).

Velký otřes zažil textilní průmysl při postkomunistické transformaci v 90. letech, kdy došlo k uzavření podstatné části továren – z mnoha z nich se postupem času staly brownfieldy, které představují pro region další zátěž. Transformací prošel s částečným úspěchem pouze podnik VEBA, kterému se podařilo obstát s orientací na africký trh (výroba brokátu). Přesto se ale ani tomuto podniku na konci desátých let 21. století nevyhnuly další potíže, které ale ustál, a i nyní představuje s několika stovkami zaměstnanců nejvýznamnějšího zaměstnavatele v regionu v tomto odvětví (továrna v Broumově-Olivětině).

Kromě rozvoje textilního průmyslu se v regionu rozvíjela i další průmyslová odvětví. Na prvním místě lze uvést **strojírenský průmysl**. Strojírenská výroba byla v regionu úzce spojena s výrobou textilní – strojírenské firmy často dodávaly, vylepšovaly či udržovaly stroje pro textilní podniky. Ostatně takové firmy působí v regionu dodnes či do nedávné minulosti, ať už se jedná o CEDIMU Meziměstí (dříve Strojtex) nebo broumovskou Generu, která se transformovala z opravárenského střediska podniku VEBA. V regionu vznikaly ale i další strojírenské firmy, z počátku bez vazby na textilní průmysl (příkladem je polický Kovopol), které ale v určitých etapách své existence vyráběly také stroje pro textilní průmysl. Původně textilní továrnou byl také závod v Adršpachu, ve kterém nyní působí globální firma Continental. Transformace podniku na strojírenskou výrobu pro **automobilový průmysl** proběhla v 2. polovině 20. století, významně firma začala růst od 90. let 20. století v souvislosti s dominantní orientací českého průmyslu na výrobu automobilů. Ještě mladším příkladem významu automobilového průmyslu pro region Broumovska je firma Hauk z Police nad Metují, která se na dodávky pro automobilky začala orientovat až na přelomu 20. a 21. století a nyní patří s několika stovkami zaměstnanců ke klíčovým zaměstnavatelům v regionu.

Kromě těchto dominantních zpracovatelských odvětví jsou na Broumovsku samozřejmě zastoupeny i firmy z dalších odvětví. **Zdravotnický průmysl** reprezentuje firma PROMA REHA s výrobním závodem v Meziměstí zaměřená na produkci zdravotnických lůžek. **Dřezozpracující průmysl** zastupuje řada pil v čele s největší pilou v Meziměstí (firma Dřevoterm). V **papírenském průmyslu** v regionu dominuje broumovská firma HOBRA – Školník, **potravinářský průmysl** je zastoupený řadou spíše menších firem či závodů, jako např. broumovský pivovar, závod firmy Coca-Cola HBC v Teplicích nad Metují, ve kterém se stáčí voda Natura, pekárny v Broumově (firma Pekárny a cukrárny Náchod)

a Polici nad Metují (Kvíčerovská pekárna), tradičním výrobcem trvanlivých salámů a dalších masných produktů je firma Pejskar z Police nad Metují (mj. salám Poličan). Taktéž polická firma MycoMedica se orientuje na výrobu doplňků stravy z hub. V těchto a dalších odvětvích působí v regionu Broumovska samozřejmě další desítky firem, ale účelem této kapitoly není předložit jejich úplný seznam.

Zemědělství

Broumovsko je tradiční zemědělskou oblastí. Odkazem na původní formy hospodaření jsou rozlehlé statky broumovského typu. Bohatí statkáři přebudovávali během druhé poloviny 19. století své usedlosti v klasicistním stylu. V regionu tak vznikl zcela unikátní soubor staveb známý jako tzv. statky broumovského typu. V poválečném období, s příchodem nových obyvatel a změnami v oblasti zemědělské výroby, se začalo pozvolna proměňovat i funkční využití těchto areálů. Část statků si samozřejmě zachovala svou zemědělskou funkci. Několik areálů bylo stavebně rozšířeno o moderní velkokapacitní budovy pro intenzivní zemědělskou výrobu a byla u nich potlačena (např. adaptací na kancelářské prostory) či úplně zanikla obytná funkce. Tyto technické změny souvisely s plánem postupné přeměny zemědělské malovýroby na socialistické hospodářství a v podstatě stavebně zhmotňovaly ideu kolektivizace a zprůmyslnění zemědělské výroby. Poválečné intenzivní zemědělství bylo spojené s výstavbou novodobých zemědělských areálů, často mimo intravilány sídel.

Takové objekty vyrostly téměř ve všech obcích Broumovska. Budované areály byly buď monofunkční nebo plnily více funkcí najednou (kravíny, vepřiny, drůbežárny, skladovací haly, silážní jámy apod.). Řada objektů je dále v provozu, u dalších se po částečném omezení či úplném zrušení původní funkce nové využití hledá velmi složitě. Největším zemědělským podnikem z hlediska počtu zaměstnanců je v regionu „malého“ Broumovska Zemědělské družstvo Šonov u Broumova. Na Policku je to ZD Ostaš se sídlem ve Žďáru nad Metují, které provozuje mj. největší bioplynovou stanici v regionu (další dvě se nacházejí v Heřmánkovicích a Pěkově, místní části Police n. M.). Zaměstnavatelé v zemědělství jsou ale téměř v každé obci Broumovska, významný podíl v tomto sektoru tvoří také soukromě hospodařící zemědělci.

Služby

Periferní poloha Broumovska se mj. odráží v tom, že sektor služeb hraje relativně slabší roli. Moderní služby (IT, finančnictví apod.) se koncentrují ve velkých městských centrech, s jejich přechodem do online prostředí navíc dochází k uzavírání méně exponovaných poboček (typickým příkladem mohou být bankovní služby). V regionu Broumovska přesto najdeme i zaměstnavatele tohoto typu. Významný podíl v této oblasti bude připadat na veřejné služby (státní správa, úřady), zdravotnické služby (broumovská nemocnice funguje jako pobočka Oblastní nemocnice Náchod) či sociální služby (domovy pro seniory, pečovatelské služby apod.). V regionu působí i významné obchodní firmy – broumovská firma Z – Trade je největším dodavatelem svíček v Česku, polická firma VK ložiska má hlavní předmět svého obchodování vetknutý v názvu.

Nelze opominout ani významný segment služeb cestovního ruchu, zejména ubytování. V regionu se dle údajů SDMB nachází cca 4 tis. lůžek. Ta jsou výrazně koncentrována zejména v Adršpachu (počet lůžek je zde dokonce vyšší, než počet stálých obyvatel), Teplicích nad Metují, Heřmánkovcích a Božanově, tedy v místech, která sousedí s významnými přírodními lokalitami regionu. Najdeme zde ubytovací služby různých kategorií s výjimkou těch nejvyšších. Na cestovní ruch se vážou ale i další služby, které poskytují zaměstnání nezanedbatelnému počtu místních – stravovací služby, pronájmy vybavení, prohlídky s průvodci atd.

Trh práce na Broumovsku

Velikost trhu práce se odvozuje od počtu osob v aktivním ekonomickém věku a region Broumovska je z tohoto pohledu trhem malým. Tento ukazatel se samozřejmě odvíjí od počtu trvale žijících obyvatel v regionu, ale odráží též specifika demografické situace – nejsou zde zahrnuti obyvatelé v předproduktivním a poproduktivním věku. Celkově pak odráží atraktivnost pro zaměstnavatele, protože mimo jiné indikuje počty v regionu dosažitelných zaměstnanců (i když je možné samozřejmě počítat i s pracovní dojížděnkou do regionu, v případě Broumovska pak i z blízkého polského pohraničí). Velikost pracovního trhu tak ovlivňuje i potenciální nabídku pracovních míst, z hlediska velkých zaměstnavatelů je potenciálně spíše riskantní umísťovat investice v regionech s menším pracovním trhem.

Trh práce v ORP Broumov má ale ještě další významné specifikum v rámci Královéhradeckého kraje, a tím je velmi nízký podíl živnostníků, kteří zde k roku 2021 představovali pouze 16 % osob na trhu práce. Jedná se o nejnižší podíl v rámci celého kraje. Podnikatelská aktivita v regionu je tedy velmi nízká. Trh práce na Broumovsku není ani soběstačný. Soběstačnosti region dosahuje, pokud je součet zaměstnaneckých pozic a aktivních živnostníků po vydělení počtem obyvatel ve věku 20–64 let vyšší než jedna, což tedy znamená, že každý z obyvatel má pracovní uplatnění ve svém regionu (při zanedbání vlivu dojížděky a vyjížděky za zaměstnáním). V ukazateli ale panuje rozdíl, pokud se podíváme odděleně na trh práce v POÚ^[3] Broumov a POÚ Police nad Metují a POÚ Teplice nad Metují. V POÚ Broumov a Police nad Metují je index soběstačnosti v rozsahu 0,75–1, v POÚ Teplice nad Metují ale přesahuje hodnotu 1,2. Důvodem je poloha závodu Continental v Adršpachu, který nabízí velmi vysoký počet pracovních míst vzhledem k počtu obyvatel v produktivním věku v daném POÚ.

V tomto kontextu jsou velmi zajímavá i data o dojížděce a vyjížděce ze zaměstnání, která lze z aplikace ČSÚ získat za jednotlivé obce nebo agregovaná za ORP na základě výsledků censu v roce 2021. To nám dává příležitost popsat situaci zejména na „malém“ Broumovsku, Policko můžeme analyzovat pohledem na jednotlivé obce. Z „malého“ Broumovska vyjíždělo do zaměstnání mimo region 1326 osob, zatímco přijíždělo pouze 789 osob, saldo tedy činilo -537 osob. Celkově ale v „malém“ Broumovsku cestovalo za prací mimo obec svého bydliště 3051 osob, z čehož plyne, že 1725 osob dojíždělo za prací pouze uvnitř „malého“ Broumovska. Ilustruji to i pohyby z/do jednotlivých obcí. Nejvíce dojíždějících mířilo do Broumova, který je tak zejména pro obce v Broumovské kotlině jasným centrem. Trochu jiná je situace v západní části regionu, kde se cestuje za prací výrazně více také do Adršpachu (viz pro ilustraci Teplice n. M.).

[3] Obec s pověřeným obecním úřadem.

Z obcí na Policku se nejvíce dojíždí do samotné Police n. Met., ale její pozice není tak dominantní. Vyšší počty obyvatel Policka dojíždí i do Hronova či Náchoda (viz samotná Police n. M.). Oba regiony jsou tak částečně uzavřené do sebe (i když i mezi nimi samozřejmě lidé dojíždějí), Policko je ale více otevřené směrem do vnitrozemí Česka.

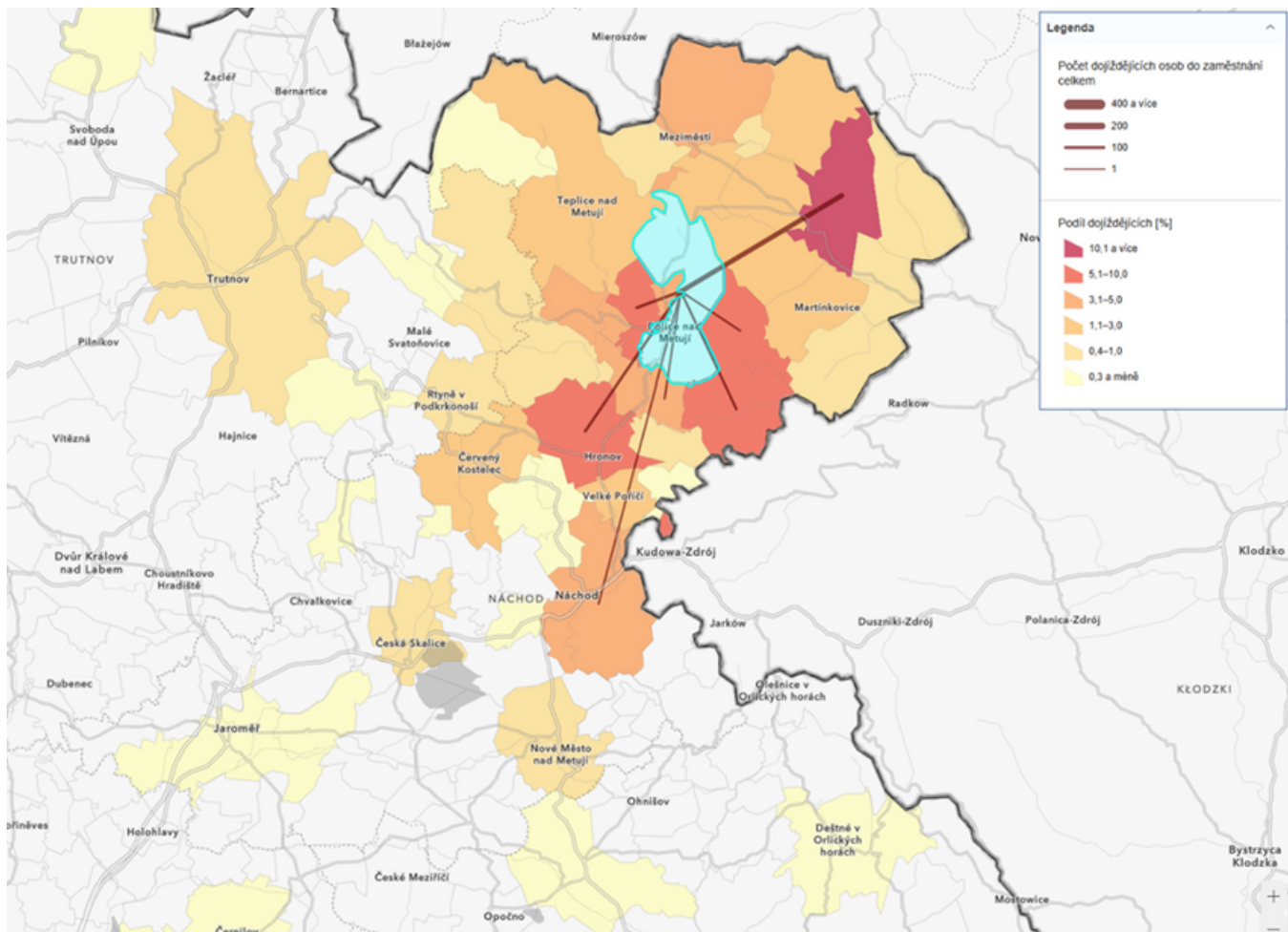
Tabulka 2 Vyjížd'ka a dojížd'ka za prací v obcích Broumovska

Obec	Do	Z	Saldo	Nejvíce z	Nejvíce do
Adršpach	609	48	561	Teplice n. M. (102)	Trutnov (17)
Božanov	14	99	-85	Broumov (9)	Broumov (61)
Broumov	1132	930	202	Meziměstí (182)	Police n. M. (146)
Hejtmánkovice	48	192	-144	Broumov (22)	Broumov (86)
Heřmánkovice	46	166	-120	Broumov (26)	Broumov (109)
Hynčice	50	59	-9	Broumov (18)	Broumov (14)
Jetřichov	55	135	-80	Meziměstí (18)	Broumov (29)
Křinice	16	138	-122	Broumov (11)	Broumov (82)
Martínkovice	37	162	-125	Broumov (15)	Broumov (109)
Meziměstí	240	541	-301	Broumov (76)	Broumov (182)
Otovice	14	107	-93	Broumov (10)	Broumov (62)
Šonov	23	87	-64	Broumov (10)	Broumov (56)
Teplice nad Metují	225	293	-68	Police n. M. (33)	Adršpach (102)
Vernéřovice	8	97	-89	Meziměstí (5)	Meziměstí (18)
Bezděkov nad Metují	39	216	-177	Machov (13)	Police n. Met. (41)
Bukovice	13	114	-101	Police n. M. (8)	Police n. Met. (39)
Česká Metuje	10	95	-85	Police n. M. a Teplice n. M. (3)	Police n. Met. (26)
Machov	93	289	-196	Police n. M. (21)	Police n. Met. (64)
Police nad Metují	824	748	76	Broumov (146)	Náchod (160)
Suchý Důl	16	134	-118	Police n. Met. (8)	Police n. Met. (46)
Velké Petrovice	29	154	-125	Hronov (9)	Police n. Met. (28)
Žďár nad Metují	47	222	-175	Police n. Met. (15))	Police n. Met. (81)

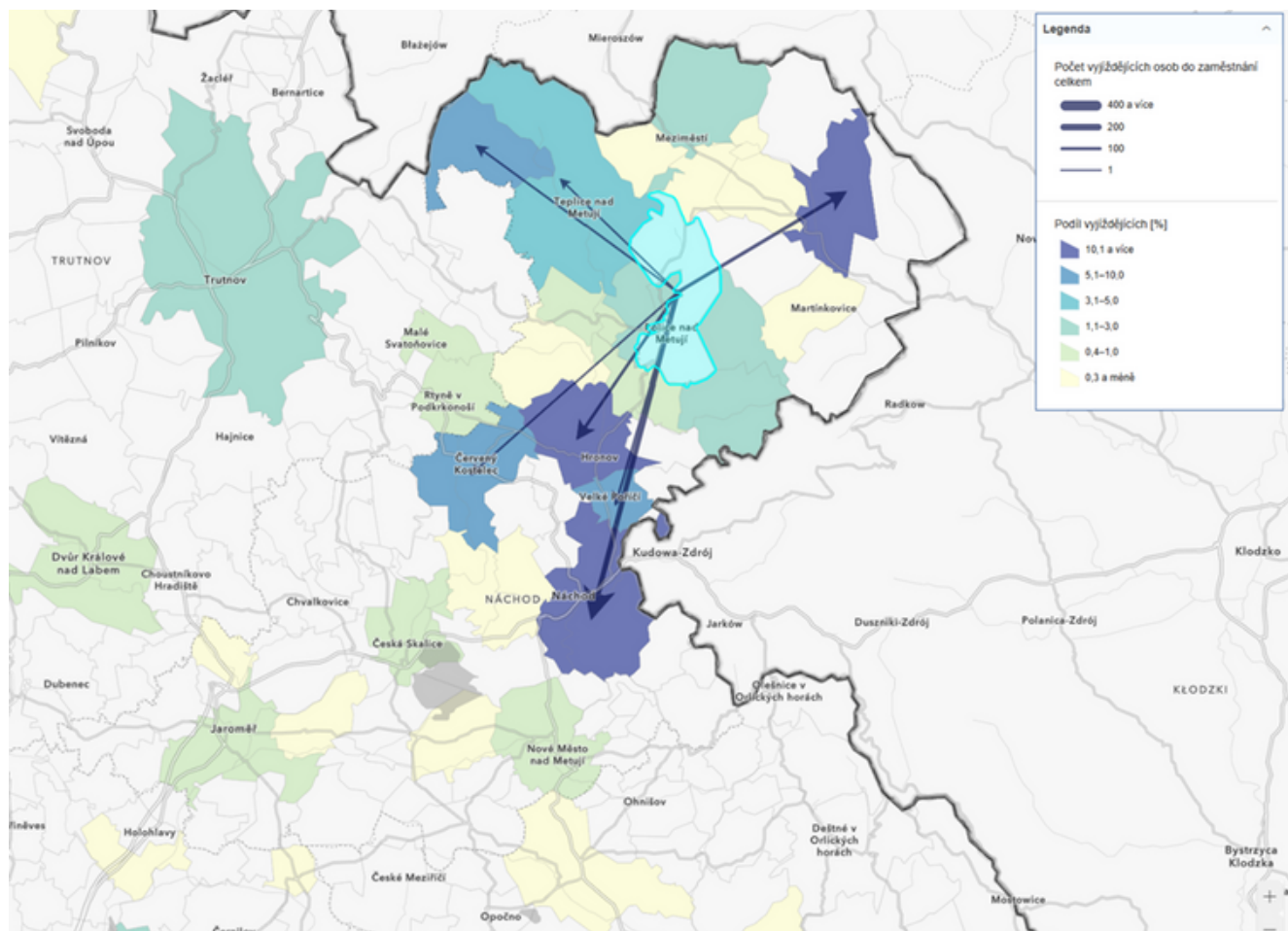
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ze Sčítání 2021

Jedinými třemi obcemi, které mají kladné saldo dojíždějících jsou Broumov, Police n. M. a Adršpach, což je podmíněno lokalizací velkých zaměstnavatelů. Uzavřenost „malého“ Broumovska v tomto ohledu pak lze vysvětlit zejména jeho dopravní odlehlostí – vyjížd'ka za prací za hranice ORP je časově náročná. Pro ilustraci situace na Policku je na následujících dvou obrázcích vizualizována pracovní dojížd'ka a vyjížd'ka do/z Police n. M.

Obrázek 4 Pracovní dojížďka do Police nad Metují v roce 2021 z okolních obcí

Obrázek 5 Pracovní vyjížďka z Police nad Metují v roce 2021 do okolních obcí

Problematika nezaměstnanosti

Problém, který se v regionu „malého“ Broumovska vyskytuje dlouhodobě, je zvýšená nezaměstnanost v porovnání s jiným regiony Královéhradeckého kraje, ale též v porovnání s krajským či republikovým průměrem. Jedná se o setrvalý jev. V období let 2015–2020 byla nezaměstnanost na „malém“ Broumovsku vždy téměř v průměru o 3 % vyšší než v celém Česku. Jisté zlepšení naznačují roky 2019 a 2020, kdy se hranice tříprocentního rozdílu prolomila, i tak ale rozdíl zůstává patrný. Na Policku není tento problém tolik výrazný. Podle výroční zprávy Úřadu práce ČR za Královéhradecký kraj dosáhla míra nezaměstnanosti na „malém“ Broumovsku v roce 2023 hodnoty 7,8 %, což byla nejvyšší hodnota v rámci kraje.

Příčin tohoto stavu je více. Na jedné straně je to nižší nabídka počtu pracovních míst, na druhé straně vyšší podíl osob, které disponují pouze nízkou či žádnou kvalifikací a na pracovním trhu tak mají malou šanci na uplatnění. Negativní roli hraje i vysoký podíl exekucí v regionu, kdy jsou srážky ze mzdy tak vysoké, že nemotivují k hledání zaměstnání (případně se lidé uchylují na černý pracovní trh).

Zaměření empatické fáze projektu

Cílem empatické fáze bylo prostřednictvím analýzy současných podmínek v regionu, hloubkových rozhovorů a diskusí identifikovat postoje a dosavadní činnosti místních organizací, které se věnují ke společné péči o region. Společně se zástupci místních organizací a obyvatel jsme hledali snímek aktuální podoby systému lokální ekonomiky a ekonomiky péče na Broumovsku, v první fázi s užším a hlubším zaměřením na Policko.

Vnímání systému lokální ekonomiky optikou místních zaměstnavatelů

Záměr:

Cílem bylo v obecnější rovině zmapovat situaci v lokalitě Policka (Police nad Metují a okolí) optikou místních zaměstnavatelů, resp. zástupců vedení organizací tří typů: podnikatelský sektor, veřejný sektor a samospráva, a neziskový sektor, kteří jsou cílovou skupinou projektu. Cílem prvního kroku bylo zmapovat současný stav (popis současné reality, nikoli aspirací).

Klíčovými slovy jsou **lokální ekonomika** jako ústřední téma projektu a dále **vztah k místu a péče o místo**. Jejich kombinací vznikly tři základní variace pojetí lokální ekonomiky, které mapovací fáze ověřovala:

- a. Lokální ekonomika ve smyslu transakcí (finance, tržní vztahy)
- b. Lokální ekonomika jako systém vztahů a vazeb v dané lokalitě, provázanost jednotlivých subjektů podnikové, veřejné a občanské sféry
- c. Lokální ekonomika jako cílená péče, obhospodařování celého lokálního systému, aby celostně fungoval

Metodika:

- Polostrukturované rozhovory s prvními 13 respondenty – zástupci vedení místních podniků (4 osoby), institucí veřejné sféry (3 osoby), nevládních neziskových organizací (6 osob). Každý respondent je současně v obou rolích: místní obyvatel a místní zaměstnavatel (resp. člen vedení místní organizace).
- Doplnkově byly provedeny orientační rozhovory se zaměstnanci, kteří jsou zároveň obyvateli Policka (7 osob). Jejich výpovědi jsou zaznamenány společně s výpověďmi zástupců zaměstnavatelů v níže prezentovaném přehledu inspirativních a reprezentativních zjištění.
- Rozhovor měl čtyři funkce:
 - Představení projektu a jeho zaměření
 - Informační – zmapování postojů, vnímání situace v pozici respondenta
 - Vztahová (empatická) – budování vztahu, důvěry, spolupráce mezi projektovým týmem a respondentem, neboť projekt počítá s tím, že respondent bude součástí proměn, na nichž projekt pracuje, ať už v bližší či vzdálenější komunikaci a spolupráci s projektovým týmem.
 - Diskursivní (jazyková) – testování, jak si rozumíme v pojmenování, ve slovech (např. významy pojmu lokální ekonomiky); najít společnou řeč, sdílená jazyková vyjádření.
- Tyto čtyři funkce byly promítnuty do a) struktury otázek, b) události rozhovoru, c) analýzy rozhovorů, d) následných kroků (obecně; příp. i specificky k danému aktérovi z cílové skupiny projektu).
- Rozhovory vedli členové projektového týmu, obvykle v zastoupení dvou osob. Rozhovory byly vedeny s respondenty individuálně nebo malé skupině 2-3 osob z jedné organizace, délka rozhovoru se pohybovala od 60 do 120 min. Z každého rozhovoru vznikl audiozáznam, z něž byla vyhotovena transkripce. Byl zpracován metodou tematické analýzy.

Rozhovor byl vnitřně rozčleněn do čtyř částí:

- A. Osobní vztah k místu – k Policku
- B. Péče o místo – péče místních lidí o Policko
- C. Lokální ekonomika
- D. Mapování vazeb a vztahů v lokální ekonomice Policka

Zjištění

První orientující vlna rozhovorů přinesla vstupní obrázek, postoje a trendy k hlubšímu prozkoumání, které bude provedeno prostřednictvím následujících kroků projektu. Na tomto místě uvádíme vybraná reprezentativní a inspirativní zjištění ke každé ze čtyř dílčích tematických částí rozhovoru.

A. Vztah k místu

Z rozhovorů jednoznačně vyplývá silný, hluboký vztah obyvatel k místu, k němuž se jim různou měrou daří vyjádřit ze svého pracovního, osobního/rodinného a občanského pohledu.

Co znamená „místní“?

Ukazuje se rozptyl ve vnímání toho, co je „lokální, místní“.

- Policko je město Police a okolí. Město hraje v lokalitě významnou roli.
- Lokalitu vnímám jako celé Náchodsko
- Případně i vazby lokální ekonomiky do Podkrkonoší.

Vnímání uzavřenosti lokalit dané přírodními podmínkami:

- *Ten kopec prostě dělá hroznou bariéru. Když se řekne Hronov, Broumov, vnímáme, že je to fakt dálka. Přitom to je opravdu jenom přes kopec.*
- *Je to území na hranici. Na jedné straně blízkosti civilizace, což je směr Náchod. A na druhé straně už jako počátku jakéhosi vysídlení a odchodu mladých lidí prostě.*
- *Geograficky i sociálně odříznuté. Celkově je tu prostě problém dostat cokoli za kopec.*

Tři nejčastější slova, která Policko charakterizují:

B. Péče o místo

Patriotismus je u respondentů zjevný a spojují ho zejména s tím, že se nějak zasazují o tuto lokalitu či region, v pracovním a osobním životě. Za zmínku stojí, že tu opakovaně více respondentů hovoří o potřebě se kriticky vymezit proti chápání patriotismu jako pýchy a nacionalismu (ve smyslu „zde je to nejlepší, my jsme nejlepší, jenom my, naše zvyky, naše hodnoty, tradice jsou ty nejlepší a ostatní je vlastně špatný“), což ukazuje, že se s tímto předsudkem setkávají – a snaží se s ním bojovat, což dokládají příklady („vysvětlovat, ukazovat lidem, ...“).

Inspirativní vhledy:

- Já si myslím, že my tady furt všichni máme takový to patriotství – jako ochranitelství toho místa, ale jenom ve chvíli, kdy nám ho někdo narušuje. Patriotství jako péči o místo, tedy že pro to město člověk nějak žije a něco pro to dělá, zde tedy moc necítím.
- Je to město od města. Police je hodně spolková. A myslím, že je to hodně i odkaz Idy Jenkové (bývalé starostky), která tady mohla kontinuálně 20 let zakřesat spoustu věcí. Ale je potřeba pořád zažehávat oheň, pořád pečovat, nebrat to jako samozřejmost, a myslím, že to teď trošku povoluje.
- Vlastně se na nikoho nezlobím, když to nedělá. Spíš je to ukazovat ty cesty, když se spojíme, děláme to dohromady, tak se pak dají dělat divy. Ukázkou je orchestr.
- Spolky a aktivní lidé jsou, ale chybí propojení mezi nimi. Že často o sobě vzájemně ani nevědí. Jedna vůbec neví, že je obec o tři kilometry dál a má někoho aktivního v tomhle, a že jakoby nejsou propojení.
- Aktivní spolky tady jsou prostě tak nějak v každé obci, ale setkali jsme se taky s tím, že jsou třeba dva, tři aktivní spolky v té obci, ale zároveň spolu někde nekomunikují nebo jsou proti sobě.
- Mám pocit, že lidi jsou tady hodně aktivní. Pořád něco vymýšlejí, pořád se něco děje – od města, spolků, tak i jednotliví lidi se tady snaží něco dělat. Rozhodně nemám pocit, že by tady lidi byli neaktivní.
- Jsem skeptický, postupně vše upadá. Elán předchozích generací už ty současné nemají.
- Byť je tady poměrně hodně různých spolků, tak v rámci nich je těch opravdu aktivních, kteří to táhnou, prostě málo. A mnohdy to je prostě jeden jediný člověk.
- Funguje tu špičkově město. Radnice je jeden z důvodů, proč se tady tak dobře žije.

Individuální odpovědi se napříč respondenty liší podle jejich profesního i osobního zaměření. Hrají roli jejich zájmy, fokus a zapojení v určitém segmentu občanského života, spolkové činnosti či kulturního a sportovního vyžití.

“když se spojíme,
děláme to dohromady,
tak se pak dají dělat
divy.”

C. Lokální ekonomika

Napříč rozhovory jsme ověřili, že „lokální ekonomika“ je koncept, který otvírá možnost rozhovoru a že respondenti dokáží hovořit o všech třech předběžných polohách lokální ekonomiky: transakce, vztahy, cílená péče.

Rozhovor považují respondenti za důležitý, přinesl jim prostor pro komplexnější zamyšlení nad vztahem k místu a lokální ekonomikou. Uvědomit si, které vztahy jsou a jejich kvalitu, kde spolupráci funguje či by mohl být posílena. Přinesl impulsy přemýšlení o tom, že něco nefunguje.

Co pro Vás znamená pojem „lokální ekonomika“?

Vybrané vhledy, které reprezentují opakující se a inspirativní výpovědi:

- Lokální ekonomika znamená, že koupím med přímo od včelaře.
- *Není to jenom kupovat si zdejší produkty. Lokální ekonomika by měla být fakt o té provázanosti. Všichni ti drobní místní se musí provazovat; a čím víc se provazují, tak tím víc jsou konkurenceschopní, protože se tak jako navzájem držej nad vodou.*
- *Peníze neodcházejí z regionu pryč, ale zůstávají tady na základě nějakých ekonomických vazeb přímo uvnitř regionu.*
- *Jsou to spojené nádoby. Když se firmám bude dařit, tak se nám lidem taky bude dobře dařit. Proto tady někdo musí něco vyrábět, vydělávat a zaměstnávat, abychom tady všichni mohli žít.*
- *Tím, že od místních producentů budeme brát, tak jim pomáháme k živobytí – a zároveň je máme tady. Vždyť kdo by se o tu krajinu staral, kdyby zemědělci své produkty neprodali?*
- Lokální ekonomika – to jsou také místní firmy, které zaměstnávají místní lidi.
- Na mapě lokální ekonomiky ještě chybí jedna zásadní věc – lidi, obyvatelé. Bez nich všechno tohle padá. Ti se vším hýbou. Chodí nakupovat, jsou ve spolkách, něco dělají, někde pracují nebo volí někoho, kdo je pak zastupuje.

Systém lokální ekonomiky, jak se zobrazil na základě vstupních rozhovorů, je vnímán poměrně celostně a pokrývá všechny tři předpokládané vrstvy:

1. TRANSAKCE – tržní, finanční, obchodní vztahy
2. SYSTÉM VZTAHŮ A VAZEB V LOKALITĚ – provázanost subjektů podnikové, veřejné a občanské sféry
3. CÍLENÁ PÉČE, obhospodařování celého lokálního systému, aby celkově fungoval.

“Na mapě lokální ekonomiky ještě chybí jedna zásadní věc – lidi, obyvatelé. Bez nich všechno tohle padá. Ti se vším hýbou.”

Dále byly prostřednictvím rozhovorů identifikovány tři prvky, k nimž má systém lokální ekonomiky jakožto cílené péče o region přispívat:

Aby ...

Pojem lokální ekonomiky:

Aby...

... peníze zůstávaly v regionu a neodcházely pryč

... tu zůstávali lidé a byli tu spokojeni

... krajina a příroda zůstávala v dobré kondici.

... zůstávaly.

D. Mapování vazeb a vztahů v lokální ekonomice Policka

Hlubší mapování systému lokální ekonomiky Policka a organizační kultury vybraných zaměstnavatelů z řad podniků, místní samosprávy a veřejného sektoru, a nestátních neziskových organizací. Cílem je poznat současný stav, pochopit současnou situaci zaměstnavatelů a najít společnou půdu pro myšlení o možnostech proměn, které bude obsahem následující kreativní části projektu.

Nejprve nás zajímal popis a příklady toho, jaké vztahy jsou funkční, i toho, co se nedaří. Odpovědi jsme seřadili do tří perspektiv – obyvatele, místní organizace, celého regionu.

Perspektiva obyvatel:

- *Máme tady úžasně fungující pekárnu, která vyrábí přímo tady. Přestože cena toho rohlíku je dneska šest korun, tak tam prostě stejně ve dvě odpoledne už rohlík nekoupíte.*
- *Maso od místního producenta je prostě drahý a nemůžu ho jezdit nakupovat. Cena odpovídá kvalitě. Myslím si, že je tady spousta lidí, kteří na to nemají. Někdo prostě musí holt přemýšlet přes tu peněženku, protože je v situaci, kdy řeší každou korunu. Takže vidí, že je to vypěstovaný tady a třeba i v biokvalitě, ale je to prostě pro ně dražší než podobný výrobek v Penny marketu.*
- *Vím, že bych měl nakupovat jídlo tady u Renaty na náměstí, a ne v Lidlu nebo Penny, i když je to nepohodlný a trochu dražší, ale měli bychom vzájemně podporovat, co dělá tady. A kvůli naší pohodlnosti to občas neděláme. Tak já nemůžu být příkladem, ale snažím se to občas trochu měnit. Je to těžký.*

- Obchody tu nefungují, protože lidi si radši zajedou nakoupit do Náchoda, do Hradce, do Polska. A pak nadávají, že tady ty služby nejsou a že to tu chřadne. Samozřejmě, když člověk jede do nákupního centra, udělá si z toho výlet, místo aby prošel tři obchůdky tady a náměstí. Asi je to o pohodlnosti.
- Myslím, že je těžký tady podnikat. V těch malých obchodech je to cítit. Třeba železářství, všude po republice zanikají a mají problém se udržet.
- Vnímám, že řada lidí si to začíná uvědomovat, že prostě ten lokál je důležitý. Je to prostě – potřebujeme se tady navzájem.
- Nejde to všechno, ale něco jde a lidi si to začínají uvědomovat. Brát si od lidí, co to tady vypěstují nebo to aspoň tady prodávají, nemusím proto jezdit do jiného města, tak aspoň tady to jsou takový drobný krůčky k tomu zodpovědnému chování.
- Je tu dostatek všech potřebných služeb, zejména MŠ, ZŠ. Chybí tu pediatr, ale to širší problém v celém Česku.
- Absence nabídky kvalifikované práce s možností seberozvoje a naplnění ambicí pro mladé lidi.
- Nedostatek dostupného bydlení, zejména startovací nájemní bydlení.

Perspektiva organizací:

- Snažíme se využívat lokální firmy a řekl bych, že spousta jich tu vyrostlo společně s námi. Potraviny, živnostníci, dodavatelé čehokoli, všechno máme od místních dodavatelů. Myslím tím Náchodsko.
- Máme teď školní jídelnu propojenou do lokálních producentů.
- Jsou firmy, který takhle fungují. Velká firma si jde koupit drogerii tady k Vávrovi na náměstí, protože prostě když sem nebudete chodit, tak on ten obchod třeba časem zavře.
- Pochopitelně to není jen preferovat lokální firmu, protože je lokální, ale musí odpovídat kvalitou služeb.
- Snažíme se (firma), ale někdy to nejde prostě. Rádi bychom využívali třeba co nejvíc zdrojů a co nejvíc, ať už lidských, nebo surovinových, tak abychom ten region jako ekonomicky posílili. Někdy to je obtížný, ale snažíme se nad tím přemýšlet i jako z tohoto pohledu.
- Tak to všechny firmy, takové ty různé instalatéry a stavebníky a všechny, co tady něco dělají, tak využíváme v podstatě všechny, co tady jsou. Snažíme se snažíme všechny věci co nejvíc dělat tady sem.
- Někdy to není jednoduché, protože jsou věci, které musíme nakupovat prostě od firem, které nejsou místní.
- Hauk díky rozsahu výroby revitalizuje brownfieldy (po útlumu Veby). Renovuje tento segment budov. To je pro město důležité, dobré. A dává tím najevo, že myslí na nějakou budoucnost a hodlá si tuto pozici udržet.
- Třetinu dne a života trávíte s lidmi v práci.
- Dáváme dobré výplaty.

- Lidi u nás pracují rádi, snažíme se pozitivně motivovat (ne nějakou sankcí). Důležité je, aby lidi dělali tu práci rádi. Aby ji nedělali jen kvůli tomu, že za ní dostanou peníze. Představit si, že na konci toho procesu je někdo, komu ty produkty třeba pomůžou. Myslím si, že hodně lidí to takhle ve firmě vnímá a pracuje.
- Při této nízké nezaměstnanosti je nedostatek lidí na jakoukoli pozici.
- Usilujeme o kmenové zaměstnance, ale bohužel na trhu nejsou. Takže se o ně pochopitelně snažíme pečovat.
- Bohužel mladé generaci se moc pracovat nechce. Je tu neochota pracovat přesčas, vysoká nemocnost, neomluvená absence v docházce. Musíme se poohlízet po agenturních pracovnících, a nimi je mnohem větší práce, jazyková bariéra, musíme je někde ubytovat, mezičlánek je agentura, všechno je to výrazně dražší.
- Doprava, jako jak sem se dostat – dodavatelé, náš vývoz, ale i doprava zaměstnanců do práce.
- Firma Hauk má příští týden vánoční besídku, tam vždycky odměňují zaměstnance a dávají mu dárek. Všechno koupili u místních obchodníků, takže je to super, že i takhle velká firma se chová takhle, a ti zaměstnanci to vidí.
- Vánoční dárky a dárky pro návštěvy nakupujeme tady od místních. Takže to jsou ty drobné kroky, kdy můžeme lidem ukazovat cestu a někdo si pak třeba řekne, proč já se takhle nechovám.
- Prostě jsme si říkali, že jsme polická firma, a proto budeme sídlit v Polici. A čekali jsme tak dlouho, než se nám podařilo koupit pozemek v Polici. Což je pravděpodobně velký patriotismus.
- Spolupracujeme se spolky a akcemi ve městě skrze naše zaměstnance, kteří mají vazbu na nějakou z těch organizací nebo sdružení. Jedné zaměstnankyně maminka dělá v Zušce, tak zorganizuje koncerty před Vánocemi. V létě pozveme děti ze Sokola na nějakou akci, protože tam funguje naše zaměstnankyně, tak ona je přivede a udělají tam nějaký kulturní program. Když potřebujeme betlémské světlo, tak máme jinou zaměstnankyni, tak zase skautíci přijdou a udělají nám ho tady.

“Prostě jsme si říkali,
že jsme polická firma,
a proto budeme sídlit
v Polici.”

Perspektiva regionu:

- Tato místní ekonomika zde, z hlediska těch provázaností a těch vztahů, nefunguje tak, jak by mohla. ... Ty vazby jsou podle mě ještě pořád nedostatečné.
- Populace tu stárne a mladí nepřicházejí, staří odcházejí. Úbytek obyvatelstva: Police měla 4400 obyvatel, dneska jsme někde kolem 3800. Úbytky jsou velké. Broumov je na tom ještě hůř. Hodně to souvisí s odchodem mladých lidí – odejdou kolem patnácti třeba někam na střední školu a pak se sem už nevrátí. Mají jinou perspektivu.
- Je tu jen jedna střední škola.
- Taky mi přijde, že mnohdy přemýšlejí ti výrobci nebo ty služby o těch dalších jako o konkurentech spíš než o nějakých možnostech vzájemný prospěšnosti.
- Souvisí to s turistickým ruchem. Myslím si, že je to jedna z věcí, zásadních věcí, který tomu regionu může pomoci, protože je tady opravdu co nabídnout. Ta krajina je úžasná. No tak lokální ekonomika, takže to je přesně ubytovatelé, gastro, ale i jako místní jako výrobky, místní krámky.
- Je tu několik významných zaměstnavatelů, kteří dávají práci mnoha lidem v regionu.
- Líbilo by se mi víc v tom dobrovolnictví spolupracovat s ostatními obcemi, ať to není jen v Polici.
- Díky tomu, že jsou na naše dobrovolnické aktivity napojené různé podniky (jako sponzoři apod.), tak i mezi nimi vznikly nějaké obchodní vazby, něco si mezi sebou dodávají. Vlastně skrze aktivity spolků a takových místních akcí vznikly nové lokální vazby.
- A právě to, že to tady máme hezký a jsme ty patrioti, tak my to tady chceme mít pořád hezký. Ale jsou prostě věci, kdy musíme něco i z našich pozic a z našich funkcí něco prostě udělat. Bud' něčemu zabránit, nebo něco opravit apod.
- Potřebujeme si ty vazby více uvědomit a verbalizovat.
- Město Police se snaží o vstřícný úřad, příznivé prostředí města, v oblasti odpadů se snaží vysvětlovat, pomáhat znevýhodněným skupinám (ukrajinští uprchlíci), město podporuje spolky, v rámci možností hodně, protože si uvědomuje jejich důležitost.

Při popisu aktivit organizací se ukazuje také místní obraz **donátorství a podpora kultury a společenského života:**

- Když něco potřebujeme na nějakou akci, není problém. Je tu výborná spolupráce od firem.
- Firma ... je takový jako donátor polický, podporuje kulturu.
- Rádi podpoříme nějakou konkrétní věc. Vždycky musíme cítit, že to má smysl a abychom věděli, na co ta podpora bude vynaložen.
- Podporujeme finančně i produkty (třeba kdyby něco chtěli na ples).

- Firma ... naši neziskovku podporuje finančně, materiálně a dělá nám spoustu supervize nad vším možným.
- Snažíme se podporovat místní různé spolky, lidi, co něco dělají. Jsme rádi, když můžeme podpořit někoho, kdo je tady v odsud – kdo něco umí a dělá něco dobře a potřebuje podpořit.

Výše uvedené výpovědi byly zvoleny výběrově a byly anonymizovány tak, aby stručně vystihly širší spektrum postojů a zkušeností. Respondenti vždy jmenovali konkrétní firmy, instituce, místní spolky, osobnosti a aktivity. To svědčí o tom, že systém lokální provázanosti má dobrý a funkční základ. Existují zde různé podoby podpory spolkům a obecním, regionálním a občanským aktivitám od místních podniků – ve formě finančního a materiálního dárcovství i pro bono expertních činností souvisejících s managementem akcí. Existují zde zaměstnavatelé, kteří mají velký význam pro zaměstnávání a produkci v regionu, a zároveň svým jednáním projevují patriotství a významnou podporu svého regionu v různých sférách společenského života. Police nad Metují je vnímána obyvateli i v širším kontextu jako město se silnou tradicí pestrého spolkového, kulturního a společenského života. Zároveň se však objevují obavy, zda se podaří současné iniciativy a aktivitu lidí v celém systému lokální ekonomiky v tomto širokém slova smyslu udržet, a zda jsou tu další aktéři (organizace a jednotlivci), který tento lokální ekosystém posílí a rozvinou.

Mapa lokální ekonomiky Policka

Dále jsme požádali zástupce vedení organizací, aby načrtli mapu lokální ekonomiky ve smyslu všech uvedených vztahů a vazeb, a to z pohledu své organizace, kterou zastupuje. Vzniklo osm specifických map vnímání systému lokální ekonomiky Policka.

Tyto materiály jsou součástí interních materiálů projektového týmu, které nebudou v rámci empatické fáze zveřejněny. Projekt s nimi bude pracovat v kreativní a pilotní fázi. Modelují se zde vazby mezi podniky, veřejným sektorem, neziskovými organizacemi a místními spolky. Mapování slouží jak pro projektový tým, tak pro samotné respondenty jako procesní nástroj přemýšlení o tom, jaké subjekty v lokalitě existují, jaké vztahy s nimi mají. Jaké vztahy to jsou: jsou vztahy pevné, některé se nedaří, jak o vztahy pečují či by chtěli pečovat, ale z nějakých důvodů to nyní nejde atd. Mapování směřovalo také k identifikování tzv. kotvících organizací.

Zdroj: Anna Smékalová, Pavla Jenková

Průnikem těchto dílčích map vznikla následující pracovní verze obecnější mapy klíčových hráčů a vazeb v regionu, která je vstupem pro rozvíjení vztahů a forem v kreativní části projektu.

Na mapě jsou naznačeny **čtyři základní typy vztahů, které utvářejí lokální ekonomiku Policka:**

- Dodavatelsko-odběratelský vztah, kterého se účastní obyvatelé a organizace.
- Péče o místní lidi a jejich zaměstnávání
- Péče o kulturní a společenský život a podpora zájmového vyžití
- Péče o krajinu a prostor, který nás obklopuje

